

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4565-4576/2543

นาย นภา โชตยาภรณ์ โจทก์ กรุงเทพมหานคร จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.พนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2534 มาตรา 4

ย่อ / หลักกฎหมาย

สถานธนานุบาลกรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของตามคำนิยามของคำว่า รัฐวิสาหกิจ ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2534 กรณีไม่อาจนำ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงานลงวันที่ 16 เมษายน 2515 หรือ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาใช้บังคับได้แต่ต้องนำพระราชบัญญัติ พนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2534 มาใช้บังคับเทียบเคียง ซึ่งมีผลให้โจทก์ที่ต้องพ้นจาก ตำแหน่งเพราะเหตุเกษียณอายุตามระเบียบข้อบังคับหรือข้อกำหนดของรัฐวิสาหกิจไม่มีสิทธิได้รับ ค่าชดเชย

คำพิพากษา

คดีทั้งสิบสองสำนวน ศาลแรงงานกลางมีคำสั่งให้รวมพิจารณาพิพากษาเข้าด้วยกัน โดยให้เรียก โจทก์ตามลำดับสำนวนว่า โจทก์ที่ 1 ถึงโจทก์ที่ 12 โจทก์ทั้งสิบสองสำนวนฟ้องว่า โจทก์ทั้งสิบสอง เข้าทำงานเป็นลูกจ้างในสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานครของจำเลย ต่อมาจำเลยเลิกจ้างโจทก์ทั้ง สิบสองเพราะเหตุเกษียณอายุโดยไม่จ่ายค่าชดเชย ขอให้บังคับจำเลยจ่ายค่าชดเชยแก่โจทก์ทั้ง สิบสองเป็นเงิน 352,700 บาท 213,200 บาท 114,120 บาท 141,120 บาท 78,240 บาท 144,000 บาท 203,700 บาท 129,600 บาท 68,520 บาท 48,240 บาท 152,760 บาท และ 170,640 บาทตามลำดับ พร้อมดอกเบี้ยสำหรับโจทก์ที่ 1 กับโจทก์ที่ 3 ถึงโจทก์ที่ 11 อัตราร้อยละ สิบห้าต่อปี โจทก์ที่ 2 กับโจทก์ที่ 12 อัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีในเงินต้นที่โจทก์แต่ละคนฟ้องเรียก นับแต่วันผิดนัดจนกว่าจะชำระเสร็จ จำเลยทั้งสิบสองสำนวนให้การว่า จำเลยเป็นหน่วยงานจำเลย ซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบกับสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานครเป็นกิจการของรัฐ ตามกฎหมายที่จัดตั้งกิจการนั้นและเป็นหน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของตามความหมายของ รัฐวิสาหกิจ แห่งพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2534 มาตรา 4(1) ไม่อยู่ใน บังคับของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ 16 เมษายน 2515 และ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 แต่ต้องนำพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจ สัมพันธ์ พ.ศ. 2534 มาใช้บังคับโดยเทียบเคียงซึ่งตามระเบียบคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เรื่อง มาตรฐานของสิทธิประโยชน์ของพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2534 ข้อ 47 ออกตามความใน มาตรา 11(1) และมาตรา 11 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้พนักงานที่พ้นจาก ตำแหน่งเพราะเหตุเกษียณอายุตามระเบียบไม่มีสิทธิได้รับค่าชดเชย แต่มีสิทธิได้รับเงินตอบแทน ความชอบในการทำงานเป็นจำนวนเท่ากับเงินเดือนค่าจ้างอัตราสุดท้ายหนึ่งร้อยแปดสิบวันหาก ทำงานติดต่อกันครบห้าปีก่อนเกษียณอายุโจทก์ทั้งสิบสองได้รับเงินบำเหน็จพนักงานซึ่งถือเป็นเงิน ตอบแทนความชอบในการทำงานไปแล้ว จึงไม่มีสิทธิได้รับค่าชดเชยอีก โจทก์ทั้งสิบสองพ้นจาก งานเพราะเหตุเกษียณอายุเมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของจำเลย ซึ่งไม่ใช่การเลิกจ้างตามความหมายแห่งกฎหมายคุ้มครองแรงงานดังกล่าวข้างต้นจำเลยจึงไม่ต้อง

รับผิดชอบค่าชดเชยแก่โจทก์ทั้งสอง ขอให้ยกฟ้อง ศาลแรงงานกลางวินิจฉัยว่า แม้
สถานธนานุบาลกรุงเทพมหานครจะมีใช้ส่วนราชการกรุงเทพมหานครและราชการส่วนท้องถิ่น แต่
ปรากฏว่ากรุงเทพมหานครซึ่งเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 6 แห่ง
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครพ.ศ. 2528 ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา
97(3) แห่งบทกฎหมายดังกล่าวจัดตั้งสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานครขึ้นเพื่อดำเนินการพาณิชย์
โดยกรุงเทพมหานครเป็นผู้ควบคุมดูแลการบริหารงานทั้งหมด สถานธนานุบาลกรุงเทพมหานครจึง
เป็นหน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของตามคำนิยามของคำว่ารัฐวิสาหกิจ ในมาตรา 4 แห่ง
พระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์พ.ศ. 2534 กรณีไม่อาจนำประกาศ
กระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงานลงวันที่ 16 เมษายน 2515 หรือพระราชบัญญัติ
คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาใช้บังคับแก่โจทก์ทั้งสองได้ แต่ต้องนำพระราชบัญญัติ
พนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2534 มาใช้บังคับเทียบเคียงแก่กรณีของโจทก์ทั้งสองซึ่ง
ปรากฏตามระเบียบคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เรื่อง มาตรฐานของสิทธิประโยชน์ของ
พนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2534 ข้อ 47 ออกใช้บังคับโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11(1)
และมาตรา 11 วรรคสองของบทกฎหมายดังกล่าวว่าพนักงานที่ต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุ
เกษียณอายุตามระเบียบข้อบังคับหรือข้อกำหนดของรัฐวิสาหกิจนั้นไม่มีสิทธิได้รับค่าชดเชย เมื่อ
โจทก์ทั้งสองพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุเกษียณอายุตามข้อกำหนดของจำเลย จึงไม่มีสิทธิได้
ค่าชดเชยตามฟ้อง พิพากษายกฟ้อง โจทก์ทั้งสองสำนวนอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดี
แรงงานวินิจฉัยว่า "โจทก์ทั้งสองอุทธรณ์ในข้อ 6.2 และ 6.3 ว่า สถานธนานุบาล
กรุงเทพมหานครมิได้เป็นหน่วยธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของตามคำนิยามคำว่า รัฐวิสาหกิจ ในมาตรา 4
แห่งพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2534 โดยอ้างว่าได้ความจากคำเบิกความ
ของพยานโจทก์และพยานจำเลย ว่า พนักงานของสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานครทุกคน
เป็นสมาชิกกองทุนประกันสังคม แต่ปรากฏว่าพระราชบัญญัติประกันสังคมพ.ศ. 2533 มาตรา
4(6) ประกอบด้วยพระราชกฤษฎีกากำหนดลูกจ้างตามมาตรา 4(6) แห่งพระราชบัญญัติ
ประกันสังคม พ.ศ. 2533 พ.ศ. 2534แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดลูกจ้างตามมาตรา
4(6) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 มาตรา 3ไม่ให้นำ
พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ไปใช้บังคับแก่ลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจตามความหมายของ
คำว่ารัฐวิสาหกิจ ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 แสดงว่า
สถานธนานุบาลกรุงเทพมหานครไม่ใช่รัฐวิสาหกิจเพราะมิฉะนั้นแล้วพนักงานของสถานธนานุบาล
กรุงเทพมหานครทุกคนคงไม่ต้องเป็นสมาชิกกองทุนประกันสังคมดังกล่าวแต่อย่างใด และหาก
สถานธนานุบาลกรุงเทพมหานครเป็นรัฐวิสาหกิจตามคำวินิจฉัยของศาลแรงงานกลางแล้ว ผลกำไร
ที่ได้จากการประกอบธุรกิจจะต้องนำส่งเพื่อเป็นรายได้ของกรุงเทพมหานครแต่กรณีของ
สถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร ปรากฏว่าไม่ได้ใช้เงินงบประมาณจากกรุงเทพมหานคร เงินเดือน
ของพนักงานก็ใช้เงินจากการประกอบกิจการของสถานธนานุบาลเองการประกอบกิจการพาณิชย์
ดังกล่าวมีผลกำไรก็ไม่ต้องนำส่งผลกำไรเพื่อเป็นรายได้ของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเหตุผลยืนยัน
ได้อย่างชัดเจนเช่นเดียวกันว่าสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานครไม่ใช่รัฐวิสาหกิจหรือไม่ใช่
หน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของ ในปัญหานี้ศาลแรงงานกลางวินิจฉัยว่าสถานธนานุบาล
กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานธุรกิจที่กรุงเทพมหานครจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการพาณิชย์ถือเป็น
หน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของอุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสองดังกล่าวจึงเป็นอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง

เพื่อนำไปสู่ปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งถือว่าเป็นอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 54 วรรคหนึ่ง ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย ข้อเท็จจริงจึงต้องฟังเป็นยุติตามคำวินิจฉัยของศาลแรงงานกลางว่า แม้สถานธนาณบาลกรุงเทพมหานครจะมีใช้ราชการส่วนท้องถิ่น แต่เป็นหน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของตามค่านิยมของคำว่า รัฐวิสาหกิจ ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2534 กรณีไม่อาจนำประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ 16 เมษายน 2515 หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาใช้บังคับแก่โจทก์ทั้งสองได้ แต่ต้องนำพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2534 มาใช้บังคับเทียบเคียงแก่กรณีของโจทก์ทั้งสอง ซึ่งมีผลให้โจทก์ทั้งสองที่ต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุเกษียณอายุตามระเบียบข้อบังคับหรือข้อกำหนดของรัฐวิสาหกิจไม่มีสิทธิได้รับค่าชดเชยตามฟ้อง ดังนั้น ที่โจทก์ทั้งสองอุทธรณ์ในข้อ 6.1 และ 6.4 ว่า เมื่อสถานธนาณบาลกรุงเทพมหานครมิใช่ราชการส่วนท้องถิ่นไม่เข้าข่ายยกเว้นที่มีให้นำประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ 16 เมษายน 2515 หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาใช้บังคับ เมื่อโจทก์ทั้งสองออกจากงานเพราะเหตุเกษียณอายุซึ่งถือว่าเป็นการเลิกจ้าง จำเลยจึงต้องจ่ายค่าชดเชยให้โจทก์ทั้งสองตามฟ้องโดยนำประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ 16 เมษายน 2515 หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาใช้บังคับแก่กรณีของโจทก์ทั้งสองนั้น จึงไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยเพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 วรรคหนึ่ง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 31 ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัยเช่นเดียวกัน" พิพากษายกอุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสองสำนวน

องค์คณะ

หส์ดี ไกรทองสุข · สละ เทศร่ำพรรณ · วิวิทย์ หิรัญรุจิพงศ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/4565-4576/2543>